

Bijdrages van Henry de Gooijer, Jolanda Zwetsloot, Robert Heuckelbach, Giel Linthorst, Ronald Franken, Hanneke en Ouke Dijkstra
Redactie: Aad Gordijn

December 2011
Nummer 16

In dit nummer

2 Van de voorzitter

Mira sluit succesvolle
Cambodja periode af

SolarSchools

“Plek onder de zon” van
start

3 Robert Heuckelbach stelt zich voor

Joulz en Pico Sol, een
langdurige relatie

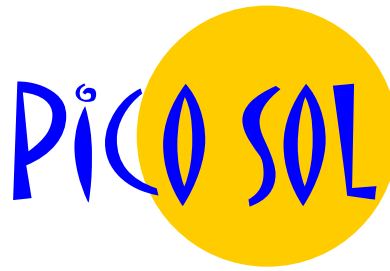
Trainingen bij Pico Sol
Cambodia lopen als een
trein

Lego

4 Duurzame energie in Kumi

Zonnestroom voor Marron
Museum in Suriname

Stichting Pico Sol
Postbus 74
3800 AB Amersfoort
Pico@PicoSol.nl
www.PicoSol.nl
ING 1645

Stichting Pico Sol ondersteunt kleinschalige zonnestroomprojecten in ontwikkelingslanden met kennis en financiën. Belangrijke voorwaarde voor onze projecten is, dat zij lokaal gedragen worden om duurzaam effect te garanderen.

▲ Cambodjaanse kinderen testen de prototype website SolarSchools.nl (zie pagina 2).

▲ Zonnepanelen onderweg naar de binnenlanden van Suriname, waar Ronald Franken afgelopen zomer het Marron Museum van een zonne-energie installatie voorzag (zie pagina 4).

Van de voorzitter

Giel Linthorst

Pico Sol groeit!! Steeds meer vrijwilligers melden zich bij Pico Sol. Nieuwe donateurs steunen ons. En we doen elk jaar meer projecten. Daar zijn we ontzettend trots op. We kunnen daardoor meer mensen in ontwikkelingslanden helpen met zonnestroom. De groei aan projecten vraagt wel om een andere manier van organiseren. Al enige tijd werken wij daarom aan Pico Sol 2.0. Door de partnership met Joulz komt dit in een stroomversnelling. Met uw steun en de steun van bedrijven zoals Joulz kunnen we verder bouwen aan onze organisatie en meer duurzame projecten. We zien uit naar een zonnig 2012!

Mira sluit succesvolle Cambodja periode af

Afgelopen zomer gaf onze landendirecteur in Cambodja Mira Weber het stokje door aan Jolanda Zwetsloot. Gedurende twee jaar heeft Mira hier een centrum opgebouwd waar nu zonne-energie trainingen worden gegeven aan een keur van doelgroepen. We kijken terug op een hectische en vruchtbare periode.

In het voorjaar van 2009 zochten wij een directeur. Nadat we gewapend met een functie-omschrijving van een bevlogen duizendpoot om ons heen hadden gekoken, zonder succes, kwam dit document bij Mira in handen. Als echtgenoot van Kamworks-directeur Jeroen Verschelling woonde zij een paar honderd meter van de Solar Campus en zocht in de uithoeken van het land naar een passende functie, ook zonder succes. Het was een ware Aha-belevenis voor beide partijen toen zij de perfecte kandidaat bleek!

Het was niet gemakkelijk om vanaf niets de organisatie op te bouwen waar we nu zo trots op zijn. Daarvoor heb je geen technenuten nodig, maar mensen-mensen, met gevoel voor processen en inzicht in de lokale cultuur. Zo iemand bleek Mira te zijn.

Ondanks dat Mira maandenlang belemmerd werd door een botbreuk, hield ze dapper stand.

Mira, we zijn dolgelukkig met wat jij voor ons hebt betekend en bedanken je ervoor. We wensen je ook alle goeds met de nieuwe baan die je inmiddels hebt gevonden in Middelburg.

▲ Mira Weber

SolarSchools

Het project SolarSchools is volop in voorbereiding. In vorige nieuwsbrieven is hierover al verteld. SolarSchools heeft als doel om scholenbanden op te zetten tussen Nederland en een ontwikkelingsland. In komende voorjaar zetten we een proef op tussen de Amersfoortse basisschool De Kubus en een school vlakbij onze Solar Campus in Cambodja.

▲ Cambodjaanse kinderen schrijven een brief aan Anne Roos.

SolarSchools is een onderwijsproject. In Cambodja wordt een computerklas uitgerust met zeer energiezuinige computers, gevoed door een zonne-energiesysteem. In Nederland worden ook zonnepanelen geplaatst op de school. Deze zonnepanelen hebben niet alleen een educatieve functie, maar voorzien ook in de economische motor om het project in Cambodja mogelijk te maken. De financiële opbrengst van de zonnepanelen wordt op een speciale bankrekening geplaatst die het onderhoud aldaar mogelijk maakt.

In het voorjaar zal een studente onderwijskunde van de Universiteit Twente de lessen ontwikkelen. Het zijn lessen gericht op 'wereldoriëntatie'. Ze gaan over onderwerpen als "Waar woon ik, waar woon jij?", "Wat ligt daar op jouw bord?", "Wat doe jij met je afval?". In zowel Cambodja als Nederland zullen

deze onderwerpen in de klas worden besproken. En daar blijft het niet bij. Kinderen gaan in groepjes hun bevindingen uitwisselen met leeftijdsgenoten in het andere land.

“Plek onder de zon” van start

“Plek onder de zon” is een nieuw milieuproject voor Amsterdamse basisscholen. Ofschoon er maar twaalf scholen in konden schrijven, meldden zich in korte tijd al zeventien bovenbouwgroepen aan.

In het project ontdekken leerlingen de kracht van de zon. Ze leren hoe zonne-energie juist in ontwikkelingslanden –met als voorbeeld Cambodja– het verschil kan maken. En ze onderzoeken hoe in Amsterdam, misschien wel in hun eigen straat, zonne-energie wordt opgewekt en bijdraagt aan het verminderen van CO₂-uitstoot.

Het driejarige project is een initiatief van het Anmec (Amsterdams Natuur- en Milieu Educatie Centrum), de Lutherse Diaconie, Woningcorporatie “de Alliantie” en Pico Sol. De organisaties vonden elkaar op het inzicht dat werken aan duurzaamheid alleen succesvol is als je het samen met anderen doet. En dat lerende schoolkinderen het verschil kunnen maken in de zorg voor onze aarde.

▲ Kinderen laten in de kerk hun “plek onder de zon” werkstuk zien

Begin oktober werd het project met presentaties in zes kerken gestart. Initiatiefnemer Lutherse Diaconie zag in de jaarlijkse scheppingszondag een prachtige aanleiding om in Amsterdam en Haarlem een start te maken met dit project: Het scheppingsverhaal begint met de schepping van het Licht, wat een voorwaarde is voor alle leven op aarde.

Als voorproefje mochten alle kinderen alvast een zonnebloem maken, welke ook een rol in de lessen zullen spelen. Vanwege het donkere weer was er wel het nodige aan kunstlicht nodig om het resultaat werkend te zien.

Robert Heuckelbach stelt zich voor

▲ Robert Heuckelbach

Als energie-enthousiasteling was ik een aantal maanden geleden aan het grasduinen op internet. Al zoekend belandde ik ook op de site van Pico Sol en heb daar wat zitten lezen. In één van de documenten die ik las, miste ik een stukje informatie. Ik heb dit maar gemeld bij Henry de Gooijer. Komt gelijk een reactie terug of ik dit even zou willen aanvullen. Tja, en dan ben je voordat je het weet een nieuwe vrijwilliger. Hoe luis ik mezelf erin.

In mijn dagelijkse werk, werk ik bij KEMA. Aandachtsgebieden zijn voornamelijk laagspanning, elektrische beveiligingen en schade-onderzoeken. Vanuit mijn elektrotechnische achtergrond wil ik een (elektrotechnisch) steentje aan de projecten van Pico Sol bijdragen. Ik kon gelijk aan de slag met een vraag "Hoe kan een bestaand zonne-energie systeem in Burkina Faso worden opgeknapt?", die aan Pico Sol was gesteld. Erg leuk om mee te puzzelen om een eenvoudige en degelijke oplossing te vinden. En als laatste actie hielp ik onlangs mee om kratten te bouwen voor de verzending van goederen naar de Solar Campus in Cambodja.

Joulz en Pico Sol, een langdurige relatie

"Joulz en de doelen van Pico Sol horen bij elkaar. Het gaat over de energievoorziening maar het gaat ook over de opleiding van lokale technici die in staat moeten zijn om de infrastructuur te blijven beheren."

Dit stond in juni 2009 in het personeelsblad van Joulz en tekende het begin van de samenwerking tussen Joulz

en Pico Sol. Op 2 november jl. werd dit officieel bekrachtigd met een besluit van het Joulz directie om een partnership met Pico Sol aan te gaan. Naast een jaarlijkse financiële bijdrage gaan Joulz en Pico Sol ook samenwerken in de projecten. De passie, ervaring, kennis en kunde van de Joulz-medewerkers sluiten goed bij ons aan. Dit hebben we reeds ervaren in 2010. Toen ging een medewerker van Joulz mee naar West-Papua om een zonne-energiesysteem te plaatsen voor het oppompen van drinkwater. We zijn zeer blij met deze partnership. Met Joulz gaan we de toekomst zonnig tegemoet!

Trainingen bij Pico Sol Cambodia lopen als een trein

▲ Trainingshuis wordt goed gebruikt tijdens de installertrainingen.

Sinds juni dit jaar kan Pico Sol Cambodia zich niet alleen meer op papier trainingscentrum noemen, maar zeker ook in de praktijk. Er zijn in de Solar Campus, maar onder andere ook in de provincies Kampong Speu en Kampong Chhnang MoonLight Village entrepreneurstrainingen en installertrainingen gegeven. In totaal zijn er 95 entrepreneurs getraind waarvan ongeveer 80% hun eigen onderneming is gestart in het verkopen en/of verhuren van de MoonLight. Daarnaast is er een 25-tal installateurs getraind en nog eens 22 inspecteurs, waarvan het overgrote deel nu aan de slag is met het installeren/ inspecteren van de 12000 Solar Home Systems die in

november, december en januari geplaatst gaan worden in afgelegen provincies in Cambodja. Binnenkort op naar het volgende project: Solar Schools, een nieuwe ervaring voor de trainers.

Lego

Met veel plezier is in Cambodja een start gemaakt met ons Lego-project. Op de Solar Campus is een nieuwe zondagmiddag activiteit van start gegaan.

▲ "Als ik later groot ben, ga ik zo'n motor rijden".

Onze kerst-oproep om Lego naar ons toe te sturen heeft veel positieve reacties opgeleverd. Verschillende mensen hebben van zolder een schat aan Lego terug gevonden, die wij in het voorjaar naar Cambodja hebben verscheept. Wel viel het ons op dat veel mensen moeilijk afstand konden doen van hun Lego. Het is duurzaam speelgoed, waar veel dierbare herinneringen aan kleven. Veel Lego gaat in Nederland van vader op zoon (en dochter!!) een tweede leven in.

Nadat de materialen zijn verscheept, kregen we via via lucht van nog veel meer Lego. Stichting Techniek Promotie uit Eindhoven, die de jaarlijkse Lego League organiseert, had nog een veel technisch lego werkloos liggen. We hebben deze inmiddels ontvangen. Bij het verschijnen van deze nieuwsbrief zijn de materialen nog onderweg met bestemming Cambodja.

Duurzame energie in Kumi

Het Energie Project voor Kumi Hospital is inmiddels ruim halverwege. Namens Stichting Kyoga en met hulp van Henry, zijn Hanneke en Ouke in Uganda bezig met het opzetten van de ESCo (Energy

Service Company) en energiebesparende systemen. Er zijn twee koelkasten op zonne-energie geïnstalleerd. Hierdoor is stroomtoevoer gegarandeerd zodat de belangrijke inhoud (bloed, vaccinaties) niet meer verloren gaan door de regelmatige stroomonderbrekingen. Naast duurzaamheid, zijn de lage energiekosten van groot belang: dit geld kan besteed worden aan de medische zorg en het grote tekort aan medicijnen.

▲ De constructie van het ESCo gebouw bij Kumi Hospital vordert gestaag.

Om het bewust omgaan met energie te vergroten, zowel thuis als op het werk, is een presentatie gegeven: Think Green! De verkoop van zonne-energie lampen geeft Kumi Hospital toegang tot deze vorm van duurzame energie. Er wordt enthousiast gereageerd, want de hoge prijs van paraffine, de ongezonde walm die van de lampen afkomt en het brandgevaar in de huizen met rieten daken, zijn grote nadelen van de huidige manier van huisverlichting. Het gebouw voor de ESCo is vrijwel af en zal binnenkort geopend kunnen worden. De zoektocht naar een geschikte manager is in volle gang, evenals het gereed maken van het prepaidmeter systeem, zodat het in de huizen van de medewerkers geïnstalleerd kan worden. Het Feest van Licht komt eraan en mogelijk voor de verpleegsters, dokters en al het personeel in Kumi Hospital heel letterlijk!

Zonnestroom voor Marron Museum in Suriname

In de binnenlanden van Suriname leveren sinds kort zonnepanelen de energie voor het Marron museum. Het museum is gevestigd in het prachtige en authentieke dorp Pikin Slee. Onze Ronald Franken ging op pad en begeleidde de realisatie van dit systeem. Het project is geïnitieerd door Stichting Totomboti uit 's-Hertogenbosch.

Op 11 augustus vloog Ronald naar Suriname wetende dat de koelkasten en

accu's nog bij de douane stonden, klaar om in te klaren. Het duurde dan ook tot 15 augustus voordat hij samen met contactpersoon Kens en twee toeristen een tour naar Pikin Slee kon boeken. In een grote truck met 2 koelkasten, 800 kilo aan accu's en 6 zonnepanelen vertrok hij naar Pikin Slee.

Ronald vertelt enthousiast over zijn ervaringen: "Ik ben blij dat de spullen nog niet vrijgegeven waren want ik had deze reis niet willen missen. Het was prachtig om te zien hoe her en der mensen opgetrommeld werden om de truck uit te laden en de koreaal in en zo 2,5 uur stroomopwaarts door het regenwoud te varen. In de schemering bereikten we Pikin Slee en in het donker laadden we alles uit. Niks is gebroken, hoewel ik nog wel een keer heb moeten ingrijpen toen het eerste zonnepaneel opgetild werd en op zijn hoekpunt neergezet bovenop de glasplaat van het zonnepaneel eronder. Gelukkig slechts een onbelangrijke kras tot gevolg."

▲ Training on the job. Ronald (tweede van rechts) vertelt technici Andre en Kens hoe het systeem werkt en onderhouden moet worden.

Tijdens Ronalds verblijf van vier dagen in het dorp installeerde hij het systeem samen met Andre en Kens, met hulp van toevallig voorbij komende mensen en onder toezicht van Rasta Toja. De zonnepanelen werden geplaatst op een opslagruimte achter het museum, waar ook het binnenshuis gedeelte van het systeem kon worden geplaatst. De opslagruimte bleek uitermate geschikt voor de 12 accu's en de 2 koelkasten. Het systeem werd in twee delen verdeeld: een gedeelte op basis van 12 V gelijkspanning (voor de koelkasten) en een gedeelte voor 110 V wisselspanning voor de verlichting en audiovisuele toepassingen.

Ronald vertelt over hoe het verder ging: "De zon was heet, maar we werkten rustig door, met af en toe een frisse duik in de rivier. Op de vierde dag werd alles aangesloten, op de inmiddels volgeladen accu's. Gebeurde er iets? Toja keek verbaasd, want er kwam geen herrie uit het systeem. Het controlelampje van de koelkast lichtte op en binnen 2 uur stond de temperatuur van de ene koelkast op 3 °C en de vriezer stond al op -8 °C. De grote smile op het gezicht van de kok zei genoeg. Vanaf morgen is er koud drinken en kan er vlees ingevroren worden."

Een zestal zonnepanelen zorgen in de toekomst voor een duurzame energievoorziening van het Marron Museum.

Voldaan keerde Ronald na het werk weer terug naar Nederland. Deze ervaring heeft diepe indruk op hem gemaakt. "Mensen ga naar dit museum, ga naar de binnenlanden van Suriname", moedigt hij ons aan, "Het is er prachtig!"

Duurzame Week

Op zondag 9 oktober startte de "Duurzame Week Zeist!" met oa een leuke kinderactiviteit van Pico Sol. Midden in het bos, bij bezoekerscentrum de Boswerf hadden de kinderen zich verzameld om een zonnebloem te knutselen. Na de opening door de milieudienst Utrecht Zuidoost startte de activiteit.

Terwijl de kinderen druk aan het knippen waren vertelde Maike Ouwerkerk van Pico Sol de ouders over de achtergrond en activiteiten van de stichting.

▲ Scholieren met hun zelf geknutselde Tournesols.